

mel i sucre

n° 70

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU.-

- Notícies locals, del que succeeix al poble fins a l'hora de tancar el número, per l'O.C.B.

- Ajuntament, resum del ple Ordinari de dia 3-04-86, per Joan Sastre Joan.

- Sant Joan tres breus comentaris sobre aspectes socials del nostre poble, per Miquel Company Florit

- Reculls (primera part), escrit d'Aina Moll a la revista Serra d'Or num- 317 (Febrer- 1.986)

- Passatemps, per Joan Sastre Joan

- Hàbits i tècniques d'estudi (1a part) per Mª Lluïssa Fuster Masca^{ró}, pedagoga de l'escola.

- Cicle de xerrades informatives, escrit del Consell Insular de Mallorca sobre la càries.

- Bestiari, l'eriçó; breu estudi sobre aquest animaló, per Cosme Nigorra, Joan M^{orey} i altres.

- Les minories dins un grup. Article aparegut al llibre " Mecanismes de poder. Escrits de sociolingüística" de Toni Ar^{te}gues.

Mel i Sucre- 70 Abril de 1.986
Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan

PORTADA .- Rossinyol (Costumari Català)

CONTRAPORTADA .-

LOCAL SOCIAL .- No n'hi ha

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball i que li entregui els originals abans del dia 20 del mes en curs.

Tirada actual.- 150 exemplars
Imprimeix Fot Bohigas
Depòsit Legal.- 49- 1.983

NOTA.- S'adverteix als possibles lectors de Mel i Sucre, que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

NOTICIES LOCALS

=====

--- Durant tot aquest mes d'abril es va fent i amb certa lentitud l'empadronament. Es fa als locals dels baixos de l'ajuntament.

--- Les escoles a partir del mes de maig tendran un nou organisme encarregat en certa manera del " govern " escolar; ens referim als Consells Escolars. Òrgans de funcionament de totes les escoles de l'estat i que han sorgit com aplicació de la LODE. A Sant Joan s'estan preparant les candidatures de pares, les d'alumnes i les de professors.

--- Els futbolers de tercera regional han quedat en cinquè lloc de la classificació. Això demostra que, a pesar de tot, els nostres jugadors suaren la camiseta.

--- Dimecres dia 23 la Vuelta a España- 86 passà pel surtidor de Sa Penya. Tant al creuer del camí d'Horta, com en el bar Es Pinaró, com en Es Pont Satri, hi havia molta expectació.

--- El dia 23 es celebrà la festa de Sant Jordi i la festa del llibre. Hi hagué, al saló d'actes de l'Ajuntament, una exposició de llibres d'una casa comercial i llibrets fets pels propis al·lots de l'escola (hi va haver premis als millors per cicle). També es venien llibres (és un altre precedent).

--- El batle de la nostra vila a més de col·laborar a la revista " A tota Plana ", ara també ho ha fet en el primer núm de El Faro Balear.

--- En el programa d'inversions culturals del CIM per a l'any 1.986, Sant Joan ocupa el primer lloc en les mateixes: 17.014.269 pts pel Casal de Cultura, segons ho afirma la revista " Palau Reial - 1 ", en el núm- 5. Així mateix, els projectes de conservació de camins depenents del CIM incluits en el Pla de 1.986 i realitzats pels serveis tècnics del CIM mateix, destinaren 6.500.000 pts per a la carretera Vilafranca- Sant Joan.

--- El passat dia 6 d'abril al turó del Revellar hi tingué lloc una competició de trial. Molt poca assistència de competidors.

--- Durant aquest mes hi va haver la segona tractorada de la Unió de Pagesos de Mallorca, per a protestar de la política agrària del govern. No va tenir tanta repercussió com la de 1.979.

--- Dia 19 d'agost més d'abril feia 123 anys que nasqué l'amo'n Toni dels Calderers.

--- El diumenge dia 20 d'abril es celebrà a la nostra localitat el VII semi- marathon Sant Joan, Els resultats foren els següents:

CLASSIFICACIÓ GENERAL DEL VII SEMI- MARATHON SANT JOAN

- PREESCOLAR FEMENI - 1ª

1er.- Antònia Galmeś Mates
2ón.- Rosa Mª Ferriol Martorell
3er.- Mª del Carme Alzamora Sansó

- PREESCOLAR MASCULI 1ª

1er.- Jaume Mas Roig
2ón.- Antoni Gayà Rotger
3er.- José Andrés Mariño Pocoví

- PREESCOLAR FEMENI 2ª

1er.- Joana Mates Jaume
2ón.- Margalida Bauzà Mas
3er.- Antònia Torrens Jaume

- PREESCOLAR MASCULI - 2ª

1er.- Jaume Florit Company
2ón.- Sebastià Nigorra Garf
3er.- Pedro Galmés Gomila

- MINI FEMENI

1er.- Joana Mª Moll Cantallops (Campos)
2ón.- Margalida Obrador Bennàssar (Campos)
3er.- Maria Bauzà Miralles (Sant Joan)

- MINI MASCULI

1er.- Llorenç Paramo Nicolau (Joan Capó-Felanitx)
2ón.- Joaquín Galian (Andratx)
3er.- Bernat Mieres (Escola Nova- Porreres)
Gabriel Nigorra Vich (Primer Local)

- BENJAMI FEMENI

1er.- Margalida Vidal (Escola NOva Porreres)
2ón.- Cati Capellà Salvà (" ")
3er.- Teresa Ortega Moragues (Santa Mònica)
Margalida Mates Dalmau (Primera Local)

- BENJAMI MASCULI

- BENJAMI MASCULI

1er.- Antoni Sánchez Oliver (Campos)
2ón.- Jaume Baron Puigserver (Campos)
3er.- Josep Martin Murillo (Pollença)
Miquel Verda Gayà (Priemr Local)

- ALEVI FEMENI

1er.- Apolònia Moll (Escola Nova Porreres)
2ón.- Catalina Karmany Jaume (Sant Joan)
3er.- Maria Baron Puigserver (Campos)

- ALEVI MASCULI

1er.- Joan Barceló Cerdà (Campos)
2ón.- Joan Veny (Ciuta)
3er.- Biel Barceló Simó (Ciuta)
Antoni Oliver Gornals (Sant Joan)

- INFANTIL FEMENI

1er.- REmedios MORA Calderón (Calvià)
2ón.- Isabel Duran Gómez (Campos)
3er.- Maria Alzamora Bauzà (Sant Joan)

- INFANTIL MASCULI

1er.- JOsep Pérez Coll (Mediterràneo)
2ón.- Mateo Obrador Femenies (Joan Capó- Felanitx)
3er.- Joan MORA Sitjar (Escola Nova Porreres)
Martí Jaume Bauzà (Primer Local- Sant Joan)

- JUVENIL SENIOR FEMENI

1er.- Catalina Juna Dalmau (Sant Joan)
2ón.- Damiana Mª MOLL (Escola NOva Porreres)
3er.- Antònia Tous Cerdà (Campos)

- JUVENIL MASCULI

1er.- Francesc Carmona Fernández (Hermes)
2ón.- Juliá Nicolau (Pollença)
3er.- Lluís Carmona Moreno (Hermes)
Antoni Carles Costa Bauzà (Primer Local)

- VETERANS

1er.- Joan Berceió Prohens (Campos)
2ón.- Basili Martínez Martínez (Bodega Oliver)
3er.- Andreu Caballero Segovia (Bodega Oliver)

- JUNIOR MASCULI

1er.- Tomeu Serra Matas (Mediterráneo)
2ón.- Manuel Alpuente Fernández (Yama)
3er.- Joan Criado (Pollença)

- SENIOR MASCULI

1er.- Guillem Ferrer Ramis (Mediterráneo)
2ón.- Vicens Ogazón Mari (Bodega Oliver)
3er.- Pau Martín Tauste (Peñalver Aspe)

CLASSIFICACIO PER EQUIPS JUNIOR- SENIOR

1er.- Bodegues Oliver 22 punts
2ón.- Yama (Manacor) 32 "
3er.- Mediterráneo 50 "
4art.- Peñalver- Aspe 67 "
5è .- Pollença 72 "

PREMIS EQUIPS AMB MAJOR NUMERO DE PARTICIPANTS

1er.- Club Atl. Pollença 4art.- Escola NOva (Porreres)
2ón .- Campos 5è .- La Salle (Manacor)
3er .- Joan Capó (Felanitx)

--- El passat dia 7 d'abril tingué lloc al local de Premsa Forana de Sant Joan una reunió per parlar de la repercussió de l'IVA sobre les revistes.

--- En un ambient tranquil tingué lloc el passat dia 12, l'assemblea extraordinària de la Cooperativa Agrícola Sant Joan. Després hi va haver frit i bon vi.

--- El dia 16 d'abril, el nostre poble sortí per la T.V. Balear en el programa Paisatges Illencs.

--- Dia 18 un altre sopar. En aquest cas una sèrie de joves fruiten d'una bona vega per celebrar (com cada any) una fita històrica. ("Es la ilusión de todos los años ... ")

--- Els tres corredors santjoaners Miquel Gual, Toni Karmany i Biel Company foren obsequiats, entre altres, pel C.I.M. el dia 18 d'abril. Sortiren també en un reportatge sobre ciclisme per la T.V.E.

--- Dissabte dia 27, excursió de la tercera edat cap a Lluc.

--- El flamant equip de basquet semicreat a la vila ha realitzat dues confrontacions amb els veïnats d'Algaida aconseguint dues victòries. Els resultats foren:

Sant Joan 45 - Algaida 36

Algaida 39- Sant Joan 40

<u>Jugadors</u>	<u>Faltes</u>	<u>Punts</u>	<u>Faltes</u>	<u>Punts</u>
Miquel Wiljter Fullana	1	6	1	2
Miquel Martin Gayà	-	6	1	10
Biel Sibilio Company	1	6	2	-
amador Epi Bauzà	2	10	3	11
Joan Creus Font	1	2	-	4
Miquel Trumbo Company	1	6	1	6
Amador Iturriaga Bauzà	-	4	-	6
Joan Solozàbal Petrer	-	4	-	-

Coach - Aito Miquel Pastor

--- La possible guerra libia- americana entre els bojos Reagan i Gadaffi afectaren poc la quotidiana vida dels santjoaners.

--- L'equip femení de voleibol de Sant Joan a les sortides que fa a la península sempre queda bé. Ens referim a que si es cert que no pot passar més envant en la fase classificatòria per sectors, fa segon.

--- A la fi pareix esser que a l'escola de Sant Joan tendran una bona fotocopiadora i no s'hauran d'utilitzar pus els serveis de la de l'Ajuntament. Per una banda aquest ha concedit una ajuda d'unes 90.000 pts. que juntament amb els doblers de la rifa organitzada per l'A.P.A. (en ningú ha reclamat el premi), seran per la compra de l'aparell.

--- L'hivernacle de l'escola ja està sembrat d'hortalisses i acoplat el sistema de reg per goteig. La bona cuita està assegurada.

--- El mes d'abril ha estat molt mogut i variat meteorològicament parlant. Hi ha hagut de tot: vent, neu a les muntanyes (dia 12), calabruix, tormentes, gelades, calor, fred, aigua, ..., amb una paraula, ja feia anys que no se veia una cosa parescuda. En total s'han contabilitzat 90 mm de pluja. (fins dia 27 a migdia)

A J U N T A M E N T . -

Resum del Ple Ordinari de dijous dia 3-04-86

Com estava previst, la sessió va començar a les 10 del vespre, amb l'absència dels regidors Carles Costa Salom i Gabriel Mates Mas.

1.- Lectura i aprovació de l'esborrall de l'acta de la sessió anterior

Tot va esser correcte i fou aprobada per unanimitat.

2.- Materialització i formalització de l'escriptura de donació de terrenys de Dª Maria Solivelles, " lindantes" al carrer "Sur".

El batle va informar que a resultes de diverses consultes fetes a personal entès en la matèria, es va arribar a la conclusió que el solar objecte de la donació no havia d'estar aferrat a la carretera de Vilafranca ni tampoc fora del casc urbà, de manera que exposat això a la família Solivelles, aquesta va accedir fer la donació d'una parcel·la de 962 m² enmig de la finca de la seva propietat, segons el dibuix adjunt.

Es va acordar formalitzar la donació i reiterar les gràcies als donants.

3.- Adquisició de terrenys per ampliació del cementiri.

El recinte del cementiri ja ha tornat quedar petit, i hi torna haver més demanda de places allà dalt que espai, de manera que s'ha fet necessari engrandir el recinte.

El solar que l'Ajuntament té previst adquirir per això serà uns 24x 36 m² a la banda de Solanda. El batle va encarregar al delegat d'obres que se cuidàs de la valoració del terreny i va demanar a secretaria que deixàs una partida al pressupost per poder afrontar aquesta despesa.

4.- Cànon a GESA per l'ocupació d'uns terrenys per transformador

Aquest punt fa referència al transformador que GESA té previst instal·lar darrera l'antiga escola de les nines. A un Ple anterior l'Ajuntament va acordar cedir (no vendre) els terrenys, i GESA haurà de pagar un cànon per la seva ocupació. El solar seria d'uns 35 m² , i la quantitat anual per l'usufructe serà acordat entre les dues parts.

Segons l'assessor jurídic sr. Bauzá aquesta és la millor

manera perquè quedi constància al pressupost municipal que el solar és de l'Ajuntament, i així millor preservar el dret de propietat.

5.- Conveni amb "Sa Nostra" per a la informatització dels treballs burocràtics de l'Ajuntament.

La " Caja de Ahorros y Monte de Piedad de las Baleares", Sa Nostra ha posat en marxa un pla d'informatització per municipis, al qual es podran acollir els ajuntaments que ho desitgin.

El batle va informar d'una reunió entre personal de "Sa Nostra" i batles de diversos pobles de Mallorca per a tractar de l'assumpte.

L'ordinador que proposa l'entitat bancària costaria (pagat al comptat) aproximadament 1.650.000 pts amb possibilitat de pagar a plaços (sistema "lising"). També s'hauria de fer un contracte amb una casa de manteniment, i un curset d'informàtica pels funcionaris que haurien de manejar l'aparell. En contrapartida l'ajuntament s'hauria de comprometre a mantenir un saldo mig de 1.500.000 al compte corrent de "Sa Nostra", cosa que segons el batle ja s'ha vengut fent anys enrera.

També segons el batle, pareix esser que hi ha bastans d'ajuntaments que compten adherir-se al pla, de manera que els problemes de programació i manteniment de l'aparell seran mínims.

El grup majoritari va proposar que l'ajuntament de Sant Joan també s'adherís, i pagar en un plaç de 5 anys, a raó de 38.395 pts /mes

Gabriel Mora trobà que això s'havia d'estudiar en profunditat.

Gabriel Company va opinar que pagant en 5 anys la quantitat quasi bé se duplicaria. L'assessor jurídic va aconsellar que era preferible d'aquesta manera perquè possiblement el Consell Insular o la Comunitat Autònoma en un futur, fomentin de qualque manera aquests tipus d'inversió, i si s'obri una línia de subvencions, quand la màquina ja està pagada, l'ajuntament nostre no s'hi podrà acollir.

També va opinar el sr. Company que una entitat pública ha d'anar alerta a " casar-se" amb una entitat concreta. El batle va repetir que l'única obligació de l'ajuntament seria mantenir un saldo mig, i que a qualsevol moment es poria liquidar la totalitat de l'import restant del préstec, quedant lliure de tot compromís.

Es va decidir unànimement acceptar la proposta, i pagar en 5 anys. Referent a la forma de pagament, Gabriel Company no se va mostrar d'acord i va proposar que el terme de pagament se reduís a 3 anys (sortiria a unes 65.000 pts/mes). No va esser acceptada per la majoria i es mantenen els 5 anys.

6.- Treballs de renovació del Padró Municipal d'habitants.

Va informar l'assessor jurídic que per Real Decret, tots els anys acabat en 1 ò 6 s'ha de procedir a la renovació del padró municipal d'habitants. Això s'ha de fer entre els mesos d'abril i maig, i és incumbència de l'ajuntament organitzar- ho i tenir cura que estigui enllestit el 31 de maig.

Per això s'ha de crear una " oficina de empadronamiento " que centralitzi tota la informació; aquesta oficina costarà d'un assessor local, que per norma ha d'ésser el secretari (Catalina Pocoví en aquest cas), i un agent censal que ella haurà de triar.

Guillem Gayà va aconsellar cercar una persona amb estudis i que se trobàs fora feina.

El batle va manifestar el seu desig que el resultat del cens fos un real reflexe de la realitat i no empadronar gent que tanmateix no viu al poble.

L'actualització del padró costarà arroximadament 300.000 pts unes 150.000 per pagar el personal i altres 150.000 per informatització.

7.- Conveni amb el Consell Insular per un servei contra incendis

El CIM ha montat un servei contra incendis a la part forana que ja fa uns quants anys que funciona, hi prenen part quasi tots els ajuntaments de l'illa. El nostre no s'hi ha adherit encara per falta de pressupost.

La taxa que es paga per poder disposar del servei és de 1,1 % del pressupost municipal durant els tres primers anys. (Suposa unes 140.000 pts en total)

Joan Sastre va opinar que qualsevol incendi estiuenc dins el terme supera aquesta quantitat.

Gabriel MORA va dir que , en cas d'incendi, en arribar els bombers, el foc ja s'hauria apagat epr ell mateix.

El batle va exposar que això a més d'una necessitat, és un acte de solidaritat amb els altres pobles que ja ho fan,

Es va aprovar formalitzar el conveni.

8.- Proposta del delegat municipal al Consell de Direcció Escolar, per una ajuda a l'escola per una fotocopiadora.-

Va informar Francisco Bover que l'APA ja quasi té els doblers necessaris per pagar la fotocopiadora, i que fan flata 95.000 pts.

Es va acordar cedir aquesta quantitat per comprar la màquina, i fer- la efectiva quan el pressupost d'enguany estigui enllestit.

9.- Subvenció a la societat de caçadors per vigilància rural

Aquesta experiència ja havia estat provada durant els quatre darrers mesos de l'any passat.

Com que els resultats varen esser bastan positius, el batle va proposar reprendre el servei per un espai de mig any. La subvenció que l'ajuntament passarà a la societat de caçadors per gratificar aquest servei prestat pel guarda jurat, serà de 20.000 pts/ mes

10.- Convocatòria de la plaça de Saig- Ordenança.

Joan B. Mesquida va informar que a una reunió que hi havia hagut que retocar el contingut de les bases no hi va haver rectificacions importants; just se va afegir que en cas que es presenti qualcú de la plantilla dins l'ajuntament, en el moment d'entregar la instància causi baixa automàticament. Encara que a la reunió convocada per discutir això no va sortir res més, es plantejaren tres qüestions:

- El batle va trobar que les proves físiques exigien bastan, i que s'haurien de repassar. Gabriel Mora va suggerir que no rebaixassin massa els mínims per evitar que el futur saig no pugui afrontar segons quins problemes.

- Guillem Gayà va demanar que el tenir uns estudis com BUP, COU, pugui tenir una puntuació, cosa que fou ampliament acceptada.

- Joan sastre va demanà que figuràs una prova de català perquè l'aspirant tenguí un cert domini de la nostra llengua, i evitar posteriors problemes. Guillem Gayà se va oposar rotundament al·legant que tohom havia havia de tenir igualtat d'oportunitats.

Es va acordar posposar l'aprovació de les bases a un ple posterior, abans del qual s'haurà de convocar una nova reunió per tornar estudiar- les.

Gabriel Mora va opinar que d'aquesta marxa se trobaria molt a haver- hi saig.

11.- Precs i preguntes

No n'hi va haver cap, no obstant Joan Sastre va demanar informació damunt uns rumors que circulaven pel poble referents a una suposada pintada de la façana del nou Centre sanitari. El sr. Batle va dir que s'havia enterat dels rumors llegint una publicació de Manacor (" A tota plana"), i el regidor d'interior va manifestar desconèixer l'origen d'aquesta història.

Joan Sastre Joan

Arrel d'una publicació a pàgines centrals d'un reportatge sobre el nostre poble a la revista SOVINT (num- 7) i sigant per M. Segura, crec convenient fer una sèrie d'apreciacions sobre el que podria interpretar una persona totalment desvinculada a la nostra realitat.

En primer lloc, aquesta imatge idil·lica que setmana darre-
ra setmana vol donar l'articulista dels pobles de Mallorca a través dels
reportatges centrals de la revista és totalment folklòrica i clarament
tendenciosa (d'igual trama estilística són els reportatges sobre les pos-
sessions de Mallorca en el periòdic EL DIA de Baleares). Tornant al famós
reportatge record frases com " llegar a Sant Joan en domingo es como lle-
gar a un pueblo de Mallorca hace cien años " , o aquesta de " por un ins-
tante pensé que aquella podría ser la misma imagen que ofreciera aquel
rincón de Mallorca 100 años atrás, pues el único signo de vida era la
visión de un hombre que trabajaba el campo en un huerto cercano, ayudado
en su faena por una mula ", que just recorden un passat romàntic en el
qual senyor Segura difícilment hi hauria sabut viure.

A Mallorca al llarg de 100 anys hi ha hagut una correla-
ció en el poder econòmic dels pobles passant del centre agrícola a la pe-
rifèria turística. Aquesta és una tendència comprovada territorialment i
econòmicament. Així's el nostre poble tingué un esplendor econòmic en el
segle passat i primeres dècades del XIX, tot i que els factors determi-
nants de la seva recessió econòmica i demogràfica s'han de cercar durant
l'aparició del boom turític com a fenomen de masses.

Així, en l'actualitat, Sant Joan presenta uns índexs eco-
nòmics semblants als dels pobles veïns i una certa especialització en un
subsector econòmic: l'agricultura. No tan importants són els indicadors
socials, conseqüència d'una deficient gestió en equipaments i infraestruc-
tura. Amb això queda clar que en 100 anys hi ha hagut un canvi, sinó en
la ~~men~~tralitat, sí almenys en l'explotació de la terra..

En definitiva, M. Segura intenta donar una imatge del po-
ble, folklòrica i nostàlgica, que cada dia és més difícil trobar- la al
poble i a l'illa en general.

=====

En un breu espai de temps el nostre poble ha estat present en
els mitjans de comunicació en dues ocasions, una la del anterior repor-
tatge a la revista SOVINT i l'altra al programa " Paisatge illencs " de
TV. Balear. Sobre la transcendència dels dos reportatges, la de T.V. és

molt més àmplia i més suggestiva que la de la revista. La possibilitat de poder arribar a tots els sectors de la població just es dona a través de la T.V., essent l'àmbit de la revista molt més reduït. Aquest és el poder de la televisió.

Pel que fa al reportatge no hi ha res més que dir que el que sabem els santjoaners. Amb això no vull dir que el programa tingués un caràcter deficient (és evident que no es tracta d'un programa de molta audiència, si bé es poden aconseguir metes més ambicioses) sinó que les imatges i el text literari haurien de tenir un caràcter dinàmic, realista i actualitzat.

O sia, Sant Joan va esser presentat com un poble on és encara possible tenir un idil·li amorós amb una joveneta de la ciutat o europea. La transcendència, en definitiva del reportatge fou positiva i de repercussió més directe que la de la revista SOVINT.

=====

En el final de la dècada 1.980- 90, la Vuelta a España- 86 s'ha d'entendre com una empresa que gira quantitats de doblers i a on el món del ciclisme hi destina tots els seus esforços. NO entraré en intrínsculs d'aquesta ruta, sinó en l'homenatge que reberen del C.I.M. els vells carrosses de la bicicleta, entre els quals s'hi trobaven els santjoaners Miquel Gual, Toni Karmany i en Biel Company.

Tres corredors de la vila que transcendiren més enllà de la mar i que recolliren reconeguts premis als esforços realitzats sobre una bicicleta. Tres corredors, que malgrat les penúries passades, representen els valors més importants a Sant Joan dins el món de l'esport competitiu. Podem dir que en el quinquenni 1.955- 60, aquests tres santjoaners destacaven en el món del ciclisme.

No serà fins a la consolidació del voleibol femení que Sant Joan vegi la consecució de nous valors que trascendesquin més enllà del bassiot.

Són el ciclisme i el voleibol els esports competitius que més amunt han arribat a Sant Joan; dit d'una altra manera: són els esports nacionals de la vila.

Miquel Company Florit

(Article molt interessant que parla de la necessitat del català standard; escrit per AINA MOLL, i que sortí a la revista SERRA D'OR num 317, del Febrer de 1.986)

PROBLEMÀTICA DEL CATALÀ STANDARD - 1 -

Amb aquest mateix títol vaig presentar, l'octubre de 1.979, una comunicació al Cinquè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes que tingué lloc a Andorra. Vaig començar dient: " L'establiment i difusió d'una modalitat standard del català, especialment en la llengua parlada, és un dels problemes col·lectius que tenim plantejats amb urgència ". El text contenia afirmacions tan categòriques com aquesta: " El moment històric és decisiu, i la futura unitat o disgregació del català pot dependre del que farem enguany i els dos o tres anys següents ".

Estavem en temps de pre-autonomies, i acabaven de promulgar-se, amb pocs mesos de diferència, els popularment anomenats " Decrets de bilingüisme ", que introduïen el " català " al sistema d'ensenyament del Principat, les "modalitats insulars del català " a les Illes i la " llengua valenciana " al País Valencià.

(...) Rellegint ara aquell text, constato:

1.- Els " decrets de bilingüisme " s'han aplicat — sense canviar les denominacions confusòries de la llengua — de manera independent a cada territori, i l'acció informativa i sensibilitzadora ha estat feta amb més o menys intensitat a tot arreu, però sense cap pla de conjunt.

2.- Malgrat això, la definitiva fragmentació del català no s'ha produït; al contrari, hem progressat molt en la difusió del coneixement i l'ús de la llengua oral i escrita i en la consciència de la nostra comuna personalitat col·lectiva.

LA NATURALESA DE L'ESTANDARD:

(...) L'estandard té una personalitat pròpia ben definida; és el dialecte de tots, i un registre de formalitat que pot se emprat també en situacions no formals.

Els dialectes — geogràfics o socials — es troben en distribució complementària, és a dir que cadascun ocupa un àmbit precís i entre tots formen la llengua; hi ha poques interferències entre ells, i no es fan " nosa " l'un a l'altre: qui parla mallorquí no parla lleidatà, ni valencià, ni barceloní, i el fet de parlar una modalitat o l'altra depèn del lloc on hom neix i viu; l'aprenentatge es fa de manera natural, per immersió dins el medi lingüístic local, de manera que cada individu, independentment de la seva formació escolar, aprèn i domina el dialecte del seu entorn. I la suma de tots els dialectes constitueix la llengua (catalana en el nostre cas).

L'estandard, en canvi, és una varietat supradialectal vàlida per a tot el territori de la llengua, i sobreposada a totes les varietats geogràfiques (El qui parla un dialecte, sigui el qui sigui, pot parlar també estandard); comprèn les formes i estructures que són comunes a tots els dialectes, i en els casos de divergència, coincideix ara amb un, ara amb l'altre; el seu caràcter modèlic s'ha fixat per un llarg procés en que l'autoritat — dels gramàtics, dels mestres, dels administradors de la cosa pública — i el prestigi — d'una classe social, d'una gran ciutat, dels mitjans de comunicació — han tingut un paper fonamental.

Els individus, que ha après llur dialecte en l'àmbit familiar, aprenen la modalitat estandard a l'escola i la practiquen en les situacions formals, en el contacte amb els mitjans de comunicació i en llur

formació i llur desenvolupament cultural. Un cop adquirit el coneixement i l'ús de l'estandard, l'individu disposa d'una modalitat de la llengua per als usos familiars i col·loquials (el dialecte al qual pertany) i una altra per als usos formals, l'estandard, que és compartit per tots els parlants de la llengua. En certes llengües de gran diversitat dialectal (que no és de cap manera el nostre cas), de determinades àrees de la llengua (per exemple Suïssa, Alemanya) s'ha establert una disglòssia entre varietat dialectal (registre familiar) i estandard (registre formal) que pot arribar a ser conflictiva.

D'altra banda, el prestigi de l'estandard, en certes llengües en que s'ha donat gran importància social a la " correcció " de llenguatge, ha fet que molts individus l'adoptessin fins i tot en els usos col·loquials, en perjudici de les modalitats dialectals, que s'han vist reduïdes a " patuesos " objecte de menyspreu. Per això hi ha actualment un corrent de defensa de les modalitats dialectals enfront dels estandards massa dominants.

(CONTINUARÀ)

AINA MOLL

=====

PASSATEMPS .-

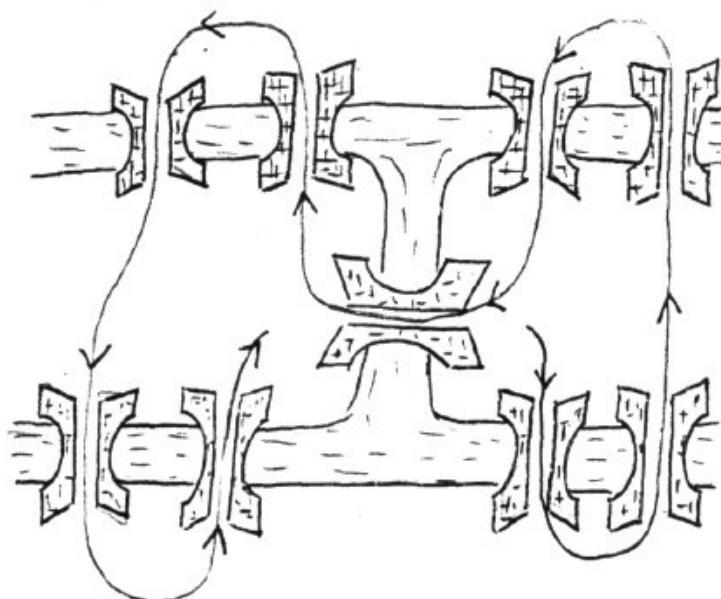
Es tracta de desxifrar el missatge del quadriculat. Cada número correspon a una lletra.

El text es refereix a l' " afaire " pintada de la façana del centre sanitari.

1	2	3	4	5	3	6	2	7
D	E		L	A				
8	3	7	9	3	8	2	7	3
10	9	8	11	3	12	13	5	14
:	5	15	16	13	3	16	7	3
12	5	3	16	7	3	17	2	8
3	13	3	5	4	4	5	3	18
5	3	1	13	19	2	7	3	15
16	2	3	20	13	3	20	5	3
16	7	5	13	21	2	14	1	5

Solució als ponts de Koënigsberg.-

Es tracta de partir del centre de la ciutat i fer el següent recorregut:

3 .- DESCANS I ESPLAI .-

Tots els nins i nines del Cicle Mitjà JUGUEN CADA DIA: Un 43,4 % ho fa durant unes dues hores; un 34,16 % durant una hora i el 22,41 restant, durant unes tres hores.

La majoria DORMEN entre 9 i 10 h. diàries, exactament un 69,84 %; un 24,41 % dorm 11 h. diàries o més; domés un 5,7 % dorm unes 8 h

El 92,4 % se'n va a dormir cada dia entre les 21 i les 22 h (exceptuant dies de festa)

4.- ACTIVITATS EXTRAESCOLARS I REPAS .-

La majoria dels alumnes realitzen alguna activitat extra-escolar/ Ho fan en un 69,42 % dels casos. Les activitats més comuns són les musicals (cant, solfeig,...), les esportives (gimnàstica, arts marcial, futbol, voleibol, natació,...) la pintura o dibuix i la dansa (dances populars, ball de bot,...).

Només un 9,11 % assisteixen a classes de repàs.

5.- NIVELL CULTURAL FAMILIAR

Segons els resultats de l'enquesta, el NIVELL D'ESTUDIS dels pares és el següent:

	PARE	MARE
Universitaris	3,70 %	4,53%
Tècnics	7,91 %	2,77 %
Batxillerat	12,96 %	5,45 %
Primaris	72,38 %	87,22 %
Sense estudis	3,03 %	0,03 %

En quant a la lectura, llegeixen periòdics un 77,49 % dels pares i un 33,43 % de les mares. Llegeixen revistes un 34,16 % dels pares i un 79,37 % de les mares. Llegeixen llibres un 79,11 % dels pares i un 81,58 % de les mares.

La majoria llegeixen uns quants llibres a l'any (el 36 % dels pares i mares), o un llibre a l'any (el 27,06 % dels pares i el 29,62 % de les mares). No llegeixen mai cap llibre un 20,89 % dels pares

i un 18,42 % de les mares.

Els periòdics més llegits són " Ultima Hora " i " Diario de Mallorca ". Les revistes que més llegeixen són les " del cor " (Hola, Setmana, Garbo,...), les de la llar (de moda, cuina,...), les esportives i Entreviu. Els tipus de llibres que més agrades són les novel·les.

.....

Les influències de l'ambient familiar contribueixen a determinar el grau de motivació general de l'alumne davant l'aprenentatge, i configuren en bona part els interessos de valors.

Les persones que conviuen amb l'alumne estan influint directament en el seu rendiment escolar:

- . Quan xerrau de l'estudi al vostre fill, l'ánimau o el desanimau?
- . Sou benevolents o massa exigents ?
- . L'estimulau o pel contrari, provocau amb les vostres crítiques i amenaces una actitud de deixadesa cap als estudis ?

La tònica general d'harmonia o de desharmonia familiar també està influint en el rendiment escolar dels vostres fills:

- . El vostre fill, viu en un ambient en el que es respira seguretat o inseguretat ?
- . Es un ambient alegre o trist ?
- . Es un ambient actiu i dinàmic o abúlic i passiu ?

Podeu ajudar als vostres fills en els seus estudis creant a casa vostra unes condicions físiques (proporcionar- li un bon racó d'estudi) i ambientals adequades.

=====

SERVEI MUNICIPAL D'ORIENTACIO EDUCATIVA.- PROGRAMA D'EDUCACIO PER A LA SALUT.-

CICLE DE XERRADES INFORMATIVES .-

Ja es va anunciar anteriorment que el programa de salut dirigit als pares i a la comunitat en general, es desentrotllaria a través d'una sèrie de xerrades relacionades totes elles amb el tema de l'educació sanitària.

Aquest cicle de conferències s'inicià el 13 de Març amb una xerrada a càrrec del dentista titular d'Artà, Guillem Roser, sobre el tema

de la Higiene Dental i Prevenció de la Càries. A aquesta primera conferència hi assistiren 22 persones. Dia 17 del mateix mes va tenir lloc la segona xerrada d'aquest cicle que tractà sobre Alimentació i Nutrició. Ens va parlar del tema el metge Bernardí Homar, membre del Servei d'Educació Sanitària del Consell Insular de Mallorca; hi assistiren una trentena de persones.

L'objectiu d'aquestes xerrades és que pares i educadors treballin conjuntament en millorar els hàbits de salut dels nostres nins i nines. De poca cosa serviria que a l'escola s'ensenyàs a rentar-se les dents si llavors a casa seva, els pares no ho recorden o tampoc ells se les renten. Els nins aprenen per imitació, i la millor manera d'inculcar uns hàbits higiènics adequats és a través de l'exemple.

El Servei d'Educació Sanitària del C.I.M. ha editat aquest fullet informatiu damunt càries i alimentació que reproduïm idènticament:

CARIES I ALIMENTACIO

La càreis es provoca perquè els microbis que es troben a la placa dental produeixen, quan consumim sucres, uns àcids que ataquen l'esmalt de la dent.

DEU CONSELLS PER PREVENIR LA CARIES/

- 1.- Durant l'embarç, la dona ha de fer una alimentació completa sobretot rica en calci (llet i derivats) i vitamina D
- 2.- Fer una alimentació completa i variada (carn, ous, peix, vegetals) rica en llet i derivats (formatge, iogurt,...)
- 3.- Acostumar als infants, en tenir les primeres dents a roegar evitant perllongar excessivament l'alimentació fluixa.
- 4.- Procurar que els al.lots roequin, menjant aliments durs i frescs.
- 5.- Crear l'hàbit de menjar a hores, evitant tenir aliments continuament dins la boca.
- 6.- No acostumar a consumir coses dolces inutilment: caramel com a premi, regal per dormir-se, etc. Ni ensucrar gegudes com llet, sucs, infusions, etc.
- 7.- Suprimir completament els dolços fora de les hores de menjar: no menjar mai pastelets per berenar ni " porqueries " dolces com caramels, xiclets, etc.

8.- Evitar un excessiu consum de begudes refrescants dolces.

9.- Menjar la fruita després del plat dolç i un fruit dur (poma) si se'n ha consumit. El dolç, mai pot esser un substitut de la fruita

10.- Fer una correcta higiene dental després de cada menjada principal. No deixar passar més de 10 minuts si s'ha menjat dolç.

La causa principal de l'augment de la càries és una alimentació massa " civilitzada ", sobretot l'abús de sucres. Fa més mal com més concentrat està i com més pastós sigui.

A vegades pensam que els nostres fills no mengen gran quantitat de sucre. Aquesta taula ens pot fer reflexionar:

LLEPOLIA	QUANTITAT	CONTINGUT DE SUCRE EN <u>CULLERADES SOPERES</u>		
Pastel de xocolata	Troç petit	10	cullerades	soperes
Xiclets	Un	1/2	"	"
Donut	Un	3	"	"
Begudes refrescants	Una botella	5	"	"
Galletes dolces	Una	5	"	"
Toffes	Un	4,5	"	"
Tableta xocolata	Petita	8	"	"
Cucurutxo de gelat	Una bolla	4,5	"	"
Confitura	1 cullerada	5	"	"
Bombons	Un	12	"	"
Xarop	1 cullerada	1	"	"
Llet condensada	1 "	1	"	"

Aliments que es poden consumir fora de les menjades per "
matar la gana " :

Pomes, platans, meló, pastenagues, formatge, dàtils, figues, taronges, rem, suc de fruita naturals, (taronja, tomàtiga, pinya, etc,) llet, anous , ametlles, iogurt, palomitas, blat de les índies, patates frites, galletes d'inca, xufles, cuajada.

Francisca de Son Cremat,
em dones tanta alegria
com si enmig des cul tenia
un eriçó entre vessat.

l'eriçó

N'hi de moltes classes: de la mar,, europeu, africà,..., n'hi ha que tenen el pèl del cap com un eriçó ...

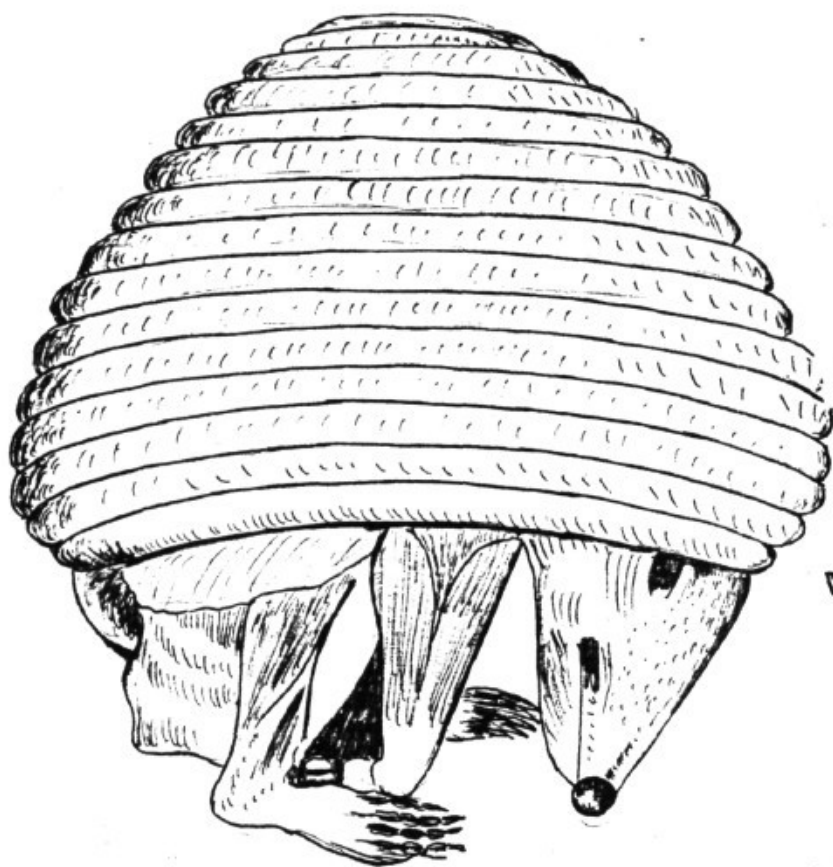
Abans era possible, a Mallorca, sortir un bon vespre amb un ca eriçoner (de paladar negre) i dur mig sac d'eriçons. Llavors la mado-na s'encarregaria (una vegada morts d'una bastonada damunt el cap) d'inflar-los per una cama amb una canyeta, afeitar-los les púes i fer un bon arròs de " cego ", o farcir-los.

Ens estam referint a l'*Erinaceus algirus*, o eriçó africà, única espècie existent a Mallorca (i a les Balears): animaló que d'adult pot fer de 20 a 25 cm de llargària i arribar a pesar prop de 650 gr.

Es un mamífer insectívor, així ho demostra la seva barramenta, amb peces dentàries acabades en punta per poder rompre els teixits quitinosos de certs insectes que li serveixen d'aliment. Bastan primitiu dins l'escala evolutiva; el cervell no té replegaments (el que indica poca intel·ligència). Quatre cames bastan curtes que li serveixen per desplaçar-se posant en terra tota la planta dels peus (plantígrad). Coa curteta, de 2 a 3 cm.

En veure's en perill, i per músculs cutanis especials (veure gràfic), fan del seu cos una bolla: el cap queda amagat davall un replegament, les cames arrufades, la panxa protegida,....., i tota l'esquena i el coll (que és molt curt i gruixat) amb les púes arreveixinades en totes direccions. Gairebé cap predador s'atreveix amb ell: qualche duc (*Bubo bubo*), algun guineu polissó, i clar, el ca eriçoner; els joves (que encara no tenen les púes quitinitzades) són fàcil presa d'òlibes i altres predadors nocturns.

A pesar de tot els seus efectius disminueixen. Ha fuit la febre eriçonera, però les carreteres (tenen la mania de pasturar-hi per les voreres durant la nit) se converteixen en el seu cadafal. L'ancestral artilugi de res serveix davall una roda de cotxe.

Quan Deu crià s'eriçó,
el crià de mala gana,
per això s'animaló
té tan fineta sa llana.

Se diu que quan el
Bonjesús creà els porcs,
el dimoni hi volgué posar
la ditada, ho provà i li
sortiren els eriçons.

(Estructura dels músculs de l'
esquena i coll)

Fan llorigueres o aprofiten les d'altres animals. Sempre hi entren i surten mab el cap per en-
vant. Paturen de nit i mengen sobre
tot cuques, cucs de terra, caragols, escarabats,,..., als que troben amb
l'olfacte (el sentit millor que tenen). Els excrements són durs, conte-
nen restes de parts quitinoses, i s'assemblen a les d'un moix..

A pesar d'esser un animal popular són pocs coneguts els seus
costums i el seu cicle biològic. L'eriçó europeu, a finals d'estiu i prin-
cipis de la tardor mengen i mengen fins a tornar com una bolla de greix: és
que s'acosta el fred i se prepara per entrar en hibernació dins l'amagatall;
tots els òrgans del cos funcionen al mínim a una temperatura constant de 5
graus C, fins que vendrà el bon temps i tot tornarà a la normalitat. L'eri-
çó africà no sofreix letarg.

Els petits quan neixen tenen les púes (que no són més que
pèls transformats) blanques i fines; fins des cap d'un mes no tendran les
definitives. Neixen cecs i solen emplear deus setmanes en obrir els ulls.
En captivitat és molt freqüent que les femelles intentin menjar-se les se-
ves pròpies cries, encara que estiguin ben alimentades. També, en captivi-
tat és fàcil escoltar els sons que emeten (roncs aspres de baixa tonalitat)
i en plena naturalesa és molt estrany sentir-los.

Se creu que s'introduïren a les Balears en època bastan re-
cient, i com a animals domèstics. En arribar a adults són un vertader plan-
ter de paràsits, sobretot puces i paparres: a l'Institut Zoològic de la U-
niversitat de Lund es trobaren 1.364 paràsits sobre un exemplar d'eriçó eu-
ropeu.

Què passa quan un home està en minoria dins un grup ?

Una vegada, un experimentador presentava, a un grup (confabulat amb ell menys un individu que era el subjecte de la prova) dues línies de diferent longitud i demanava als membres que diguessin quina era la més llarga. De fet tots els confabulats deien, contra tota evidència, el contrari del que observaven, és a dir, que la línia curta era més llarga que l'altra. L'únic que responia segons el que veia, o segons el que deien els altres, era l'individu " ingenu ". Després de molts d'experiments, els resultats varen esser escruixidors i mostren ben clarament que el subjecte en minoria tendeix a doblegar-se als " errors " intencionats de la majoria del grup. Només el 19 % dels subjectes en minoria van mantenir les seves opinions, vertaderes, davant tot el grup. La resta de subjectes (el 81 %) es va sotmetre, en major o menor grau, a la pressió del grup.

En doblegar-se a l'opinió majoritària, els minoritaris deien coses que probablement l'amable lector reconeixerà:

- " Es curiós que cedeixi encara que sàpiga que ho faig per una pressió "
- " No volia apartar-me del grup, no desitjava semblar un beneit "
- " Em vaig reprotxar no tenir força en les meves conviccions. Tenia un sentiment de culpabilitat i de ràbia contra mi mateix per no haver actuat totalment a consciència ".

Es, doncs, més fort el desig de continuar dins un grup que les pròpies conviccions. Al començ, el subjecte en minoria nega fins i tot la discrepància de parers, després l'assumeix tot explicant-la d'una manera no gens convincent, fins i tot per a ell. Finalment situa el conflicte en ell mateix, és a dir, té una mala disposició per reconèixer que la majoria va errada, tot acabant per dubtar d'ell mateix:

- " Em sembla que tinc raó, però el cor em diu que estic errat, perquè dubto que tanta gent pugui anar errada i només jo tenir raó ".

El component efectiu ha capgirat el component cognitiu, en aquest cas contra tota evidència empírica. I aquestes tàctiques són les usades sense adonar-se'n (?), pels partits polítics al seu si, als parlaments i als mitjans de comunicació de masses.

Aquest escrit ha estat tret del llibre " Mecanismes de poder, escrits de sociolingüística " de Toni Artigues. Universitat de les Illes Balears. Palma, 1.985, que l'havia copiat de ; El sistema electoral vigent, expressa fidelment l'opinió política del nostre país ?, " Ciencia " 27, Maig 1.983, de L. GARCIA i SEVILLA, C. MUNTANER i F. BALADA

